

**AZ
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM**

Szervezeti és Működési Szabályzat

I. kötet

Szervezeti és Működési Rend

8. sz. melléklete

**AZ EGYETEMI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLAT
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA**

BUDAPEST, 2019.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.), a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.), az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet, a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet, a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről szóló 379/2017. (12.11.) Korm. rendelet, valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervezeti és Működési Szabályzata I. kötet, Szervezeti és Működési Rend (a továbbiakban: SZMR) 141. § és 142. § alapján az Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) Szenátusa a következő szabályzatot alkotja:

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

SzMR 141. § (2) A vonatkozó jogszabályokkal összhangban az Egyetemi Könyvtári Szolgálat feladata az Egyetem dolgozóinak, hallgatóinak és egyéb könyvtárhasználóknak a tudományos és szakkönyvtári ellátása. E feladat ellátása érdekében az Egyetem könyvtári állományát osztott katalogizáláson alapuló közös adatbázisokban kell feltárni.

(3) Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtárai e feladatukat együttesen, egymással együttműködve nyilvános és nem nyilvános könyvtárakban látják el.

1. §

- (1) Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat (a továbbiakban: EKSZ) gyűjti, megőrzi, feltárja, és rendelkezésre bocsátja az Egyetem birtokában lévő kulturális örökséget, valamint az Egyetemen oktató tudományterületekre vonatkozó dokumentumokat. Hozzáférést biztosít az Egyetem tudásvagyonához, a tudományos eredményekhez az Egyetem polgárai, a tudományos közösség tagjai, valamint a nagyközönség számára.
- (2) Az EKSZ feladat- és hatáskörét az SZMR 141. § és 142. §-ában felsoroltakon túl jelen szabályzat, az Egyetemi Könyvtár és Levéltár Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint a tagkönyvtárak ügyrendjei és használati szabályzatai határozzák meg. A tagkönyvtárakat és a letéti gyűjteményeket jelen szabályzat 1. sz. függeléke sorolja fel.

Az EKSZ tagkönyvtárak nyilvánossága, alapkövetelményei és alapfeladatai

Nftv. 14. § (2) A felsőoktatási intézmény könyvtára, könyvtári rendszere szakirodalmi, információs, oktatási és kutatási feladatokat ellátó nyilvános tudományos közgyűjtemény, amely muzeális intézményi, levéltári funkciót is elláthat. Az állami egyetemi könyvtárak biztosítják a hagyományos és virtuális tanulási környezetet, a tananyagok és a szakirodalom elérhetőségét, tudományometriai szolgáltatásokat nyújtanak, ellátják az intézmény tartalomgazdai feladatait, továbbá a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról, és a közművelődésről szóló törvényben meghatározott nyilvános könyvtári, valamint szak- és felsőoktatási könyvtári feladatokat. Az egyetemi könyvtárak az országos Dokumentumellátási Rendszerből – jogszabályban meghatározottak szerint – támogatást kapnak.

Kultv. 54. § (1) A nyilvános könyvtár alapkövetelményei:

- a) mindenki által használható és - e törvény eltérő rendelkezése hiányában – megközelíthető; rendelkezik kizárólagosan könyvtári szolgáltatások céljaira alkalmas helyiséggel;
- b) rendszeresen, a felhasználók többsége számára megfelelő időpontban, ötezer fő feletti településen működő települési könyvtár esetében legalább heti 25 órában, továbbá legalább havonta két hétfői napon tart nyitva;
- c) vezetője a könyvtárakban foglalkoztatottak képzési követelményeire és jogviszonyára irányadó jogszabályokban meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik;
- d) könyvtári szakembert alkalmaz;
- e) helyben nyújtott alapszolgáltatásai ingyenesek;

- f) statisztikai adatokat szolgáltat;
- g) éves szakmai munkaterv alapján ellátja az 55. § (1) bekezdésében felsorolt alapfeladatokat, tevékenységéről éves szakmai beszámolót készít;
- h) részt vesz a kulturális alapellátás kiterjesztésében;
- i) elnevezésében megjelenik a könyvtár kifejezés.

Kultv. 55. § (1) A nyilvános könyvtár alapfeladatai:

- a) a fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait küldetésnyilatkozatban közzé teszi,
- b) gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,
- c) tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
- d) biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
- e) részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
- f) biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét,
- g) a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
- h) segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,
- i) kulturális, közösségi és egyéb könyvtári programokat szervez,
- j) tudás-, információ- és kultúrákövetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez,
- k) a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.

(1a) A nyilvános könyvtár az általa üzemeltetett, kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.

Kultv. 63. § (4) Az országos szakkönyvtárak és az állami egyetemek könyvtárainak alapfeladatai az 55. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl

- a) szakterületükön szakirodalmi és információs szolgáltatásokat végeznek, és közvetítenek,
- b) szakterületükre vonatkozóan részt vesznek a 60. §-ban felsorolt szolgáltatások megvalósításában.

2. §

- (1) A vonatkozó jogszabályokban foglaltak teljesítése érdekében az Egyetemi Könyvtár és Levéltár és minden karon legalább egy könyvtár részt vesz a nyilvános könyvtári ellátásban.
- (2) A nyilvános vagy a nem nyilvános könyvtárak követelményeit teljesíteni nem tudó gyűjtemények valamely kijelölt szakterületileg illetékes könyvtár letéti gyűjteményeként működnek.
- (3) A letéti gyűjteményekre vonatkozó szabályzást e szabályzat 2. sz. függeléke Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat Könyvtárhasználati Szabályzata 10. §-a tartalmazza.

Az EKSZ nem nyilvános tagkönyvtárainak alapkövetelményei és alapfeladatai

3. §

- (1) Az EKSZ nem nyilvános tagkönyvtárainak alapkövetelményei:
 - a) könyvtári szakembert alkalmaznak,
 - b) vezetője a könyvtárakban foglalkoztatottak képesítési követelményeire és jogviszonyára irányadó jogszabályokban meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik,
 - c) rendelkeznek kizárólagosan könyvtári szolgáltatások céljaira alkalmas helyiséggel,
 - d) rendszeresen, a felhasználók többsége számára megfelelő időpontban tartanak nyitva,
 - e) helyben nyújtott alapszolgáltatásaik ingyenesek,
 - f) statisztikai adatokat szolgáltatnak,
 - g) éves szakmai munkaterv alapján ellátják a (2) bekezdésében felsorolt alapfeladatokat,

tevékenységükről éves szakmai beszámolót készítenek.

- (2) Az EKSZ nem nyilvános tagkönyvtárainak alapfeladatai:
- a) az Egyetem Alapító Okiratában és az 1. § (2) bekezdésben felsorolt dokumentumokban meghatározott fő céljait nyilatkozatban közzé teszik,
 - b) gyűjteményüket folyamatosan fejlesztik, feltárják, megőrzik, gondozzák és rendelkezésre bocsátják,
 - c) tájékoztatnak a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
 - d) biztosítják más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
 - e) részt vesznek a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
 - f) biztosítják az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét,
 - g) a könyvtárhasználókat segítik a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
 - h) segítik az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,
 - i) a szolgáltatásaikat a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezik,
 - j) szakterületükön szakirodalmi és információs szolgáltatásokat végeznek.

Az EKSZ fenntartása

SzMR 142. § (2) Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat fenntartója az Egyetem.

4. §

- (1) A (2) bekezdésben írt fenntartói jogok és feladatok a tagkönyvtárakat működtető egyetemi keretgazdák¹ vezetőinek hatáskörébe tartoznak.
- (2) A fenntartó
- a) meghatározza a tagkönyvtár feladatait,
 - b) jóváhagyja a tagkönyvtár működési dokumentumait,
 - c) az egyetem oktató-nevelő és tudományos kutatómunkájával összhangban működteti a tagkönyvtárat,
 - d) a könyvtári normatíváknak megfelelően biztosítja a feladatok ellátásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket a mindenkor érvényben (jelenleg Kultv.) foglaltak szerint,
 - e) jóváhagyja a tagkönyvtár fejlesztési tervét,
 - f) biztosítja a gyűjtemény folyamatos fejlesztésének, feltárásának, megőrzésének, gondozásának és a könyvtárhasználók rendelkezésére bocsátásának anyagi erőforrásait,
 - g) biztosítja a tagkönyvtár szakmai önállóságát.
- (3) Az Egyetem központi költségvetéséből kell biztosítani az EKSZ által ellátott alábbi szolgáltatásokat és feladatokat
- a) adatbázisok beszerzése és menedzselése, nem kizárva speciális adatbázisok kari költségvetéséből történő beszerzését,
 - b) az egyetemi szintű nemzetközi kiadványcsere működtetése,
 - c) digitalizálási szolgáltatás biztosítása,
 - d) egységes egyetemi publikációs adatbázis építése (a Magyar Tudományos Művek Tára országos publikáció-nyilvántartó rendszerben),
 - e) központi restauráló és kötészeti műhely működtetése,

¹ Id. ELTE Gazdálkodási és Vagyongazdálkodási Szabályzat 4. § (3) bekezdés

- f) az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) egyetemi működtetése,
 - g) digitális repozitórium (EDIT) építése,
 - h) az 1800. december 31. előtt keletkezett muzeális dokumentumok egységes és szakszerű feldolgozása,
 - i) az Egyetem történetére vonatkozó nem irattári eredetű dokumentumok gyűjtése,
 - j) az EKSZ szakmai irányítása (Egyetemi Könyvtár és Levéltár, Könyvtári Tanács),
 - k) az EKSZ valamennyi egységére kiterjedő integrált könyvtári rendszer menedzselése,
 - l) a dokumentumok feldolgozásának egységesítése, a közös katalogizálás megszervezése és koordinálása,
 - m) a felhasználóknak nyújtott szolgáltatások egységesítése, koordinálása,
 - n) egységes könyvtári honlap, portál működtetése,
 - o) közreműködés a külföldi és belföldi dokumentumok beszerzésében a közbeszerzések rendjéről szóló kancellári utasítás szerint,
 - p) a teljes körű minőségbiztosítás elemeinek a rendszer egészére történő kiterjesztése,
 - q) a kötelező szakmai továbbképzések szervezése és adminisztrációja,
 - r) a könyvtári célú összegyűjtési jellegű pályázatok koordinálása, elkészítése, ezek beadása, a sikeres pályázatok menedzselése,
 - s) könyvtárhasználati tanfolyamok szervezése és lebonyolítása,
 - t) a belső szakmai továbbképzés szervezése és lebonyolítása,
 - u) gyűjtőköri egyeztetések irányítása,
 - v) az Egyetemi Könyvtári Szolgálat és az egyetemen folyó informatikus-könyvtáros képzés együttműködésének szervezése.
- (4) A tagkönyvtárak által a (3) bekezdésben felsoroltakon túl végzett szolgáltatások ellátáshoz szükséges forrásokat a működtető keretgazda köteles biztosítani.
- (5) A tagkönyvtár könyvtári szolgáltatásaiból származó bevételt annak működésére kell fordítani.

Az EKSZ működése

5. §

- (1) Az EKSZ operatív testülete a Könyvtári Tanács (a továbbiakban: KT). A KT feladat- és hatáskörét az SZMR 106. § szabályozza.
- (2) A KT az SZMR 106. §-ban foglalt feladatokon túl
- a) ellátja az EKSZ szakmai irányítását,
 - b) elkészíti és jóváhagyja az EKSZ éves munkatervét,
 - c) évente beszámolót készít a rektor részére az EKSZ által végzett munkáról,
 - d) gyakorolja az ellenőrzési jogot az EKSZ felett.

SZMR 106. § (6) A Könyvtári Tanács az egységes szakmai munka kialakítására és bevezetésére koordinációs bizottságokat hozhat létre.

6. §

A koordinációs bizottságok működését a Könyvtári Tanács és a koordinációs bizottságok ügyrendje szabályozza.

7. §

- (1) Az EKSZ minden tagkönyvtára ellátja az alábbi feladatokat:
- a) felhasználóknak nyújtott egységes szolgáltatások működtetése,
 - b) az Egyetem történetére vonatkozó nem irattári eredetű dokumentumok gyűjtése,
 - c) az 1800. december 31. előtt keletkezett muzeális dokumentumok egységes és

- szakszerű feldolgozása,
- d) az EKSZ valamennyi egységére kiterjedő integrált könyvtári rendszerben történő közös katalogizálás és kölcsönzés,
 - e) nemzetközi kiadványcsere működtetése,
 - f) az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) egyetemi működtetése,
 - g) digitalizálási szolgáltatás biztosítása,
 - h) egységes egyetemi digitális repozitórium (EDIT) építése,
 - i) egységes egyetemi publikációs adatbázis építése (a Magyar Tudományos Művek Tára országos publikáció-nyilvántartó rendszerben),
 - j) könyvtárhasználati tanfolyamok szervezése és lebonyolítása,
 - k) kijelölt munkatársa révén közreműködik, vagy a kar kijelölt munkatársával együttműködik a Stratégiai Adatbázis építésében,
 - l) támogatja az Open Access publikálást.
- (2) Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár mint az Egyetem központi könyvtára és információs központja – az SZMR 34. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott feladatain túl – végzi az EKSZ számára
- a) az EKSZ központi szakmai feladatainak végrehajtását,
 - b) az egységes könyvtári honlap, portál működtetését,
 - c) a teljes körű minőségbiztosítás koordinálását,
 - d) a nemzetközi kiadványcsere koordinálását,
 - e) a központi restauráló és kötészeti műhely működtetését és működésének koordinálását,
 - f) a statisztika összegyűjtését, statisztikai adatszolgáltatás koordinálását, statisztikai elemzések készítését,
 - g) a könyvtári célú összegyetemi jellegű pályázatok koordinálását,
 - h) a digitálizálás koordinálását,
 - i) az egységes egyetemi digitális repozitórium (EDIT) koordinálását,
 - j) az egységes egyetemi publikációs adatbázis építésének koordinálását (a Magyar Tudományos Művek Tára országos publikáció-nyilvántartó rendszerben),
 - k) a kötelező szakmai továbbképzések szervezését és adminisztrációját,
 - l) a belső szakmai továbbképzés szervezését és lebonyolítását,
 - m) az EKSZ és az Egyetemen folyó informatikus-könyvtáros képzés együttműködésének szervezését,
 - n) az adatbázisok beszerzését és menedzselését,
 - o) az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) egyetemi működtetésének koordinálását,
 - p) a Könyvtári Tanács által elfogadott dokumentum-feldolgozási szabályzatok gondozását,
 - q) az EKSZ valamennyi egységére kiterjedő integrált könyvtári rendszer menedzselését,
 - r) az EKSZ valamennyi egységére kiterjedő integrált könyvtári rendszerben történő közös katalogizálás és kölcsönzés koordinálását,
 - s) a külföldi és belföldi közbeszerzések irányítását és koordinálását,
 - t) az 1800. december 31. előtt keletkezett muzeális dokumentumok egységes és szakszerű feldolgozásának ellenőrzését, továbbá
 - u) közreműködik a Stratégiai Adatbázis építésének koordinálásában,
 - v) közreműködik az Open Access publikálás támogatásának koordinálásában.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

8. §

Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat Szervezeti és Működési Szabályzatának függelékei:

1. Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtárai és letéti gyűjteményei
2. Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat Könyvtárhasználati Szabályzata
Csatolmány: A regisztrációs és beiratkozási űrlap magyar és angol nyelvű mintája
3. Szabályzat a muzeális értékű dokumentumok kezelésére és feldolgozására az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtáraiban
Csatolmány: A muzeális dokumentumok kezelése és megóvása
4. Szabályzat a nem muzeális dokumentumok kezelésére és feldolgozására az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtáraiban
5. Az Egyetemi Könyvtári Szolgálat Gyűjtőköri Szabályzata
Csatolmány: Gyűjtőköri megosztás táblázat

Budapest, 2019. november 12.

Dr. Borhy László
rektor